

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

In Festo S. Thomæ Apostolo. Suppleuit Enucleator. Cum sero esset die illo,
& fores essens clausæ, venit Iesus, & stetit in medio eorum. Io. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

*Felix tactus
visuque
Thomas.* III. Euenit huic, quod Moyfi; & felicius. Exo. 33. is orabat: Si inueni gratiam in oculis tuis, ostende mihi faciem tuam. Hec negabatur: tergum videre dabatur, iussu stare in foramine petrae: vbi viso fulgore exclamat Moses: Dominator Domine Deus. Non ei dabatur tangere. &c. Et Thomas per foramina Petrae cognito Domino, exclamat, Dominus meus, & Deus meus!

*Lux fidei
deusa emi-
cat ipsi.* Ex confecto Domini latere emicuit lux Thomae & Ecclesiae: sicut Iud. 7. e collis islagenis Gedeonitarum lux apparens his victoriam, ista terrorem attulit.

*Datum ei
plus ceteris
de Christo.* Quid si S. Thomas attonitus visu in medio fuerit q. extra se factus? q. d. Quis me nunc beator. 1. Dominus Petro claues dedit, pedes Magdalenae, dextram latroni bono, pectus Ioanni clausum; mihi manus, pedes, latus, aperta omnia. 2. Dicit cum Regina Saba, visa Salomonis auditaque sapientia: 3. Reg. 10. Verus est sermo, quem audiui in terra mea super sapientia tua. 3. Quare, quod Sauli praedictum, 1. Reg. 10. Insiliet in te spiritus Domini, & mutaberis in virum alterum. Idem Thomae factum est.

*Pro opera
sua discre-
ta.* At duo iussit eum Dominus: Inferre digitos in loca clauorum, id est, discretio- nem operum: & manum in latus, id est, operandi facultatem. Nimirum sic in Leuitico sacrificia omnia sale conspergi iubentur. Et sponsa: Cant. Manus mea distillauerunt myrrham, & digiti mei pleni sunt myrrha probatissima: idque omne in loco clauorum, inque latere, id est, per merita Christi passi opera poenalia vim obtinet.

*Reservato-
rum Chri-
sti vulneru
causa.* IV. Infer, &c. q. d. Disce me, disce vulnera, causamque seruatorum. Prima est, vt idem post resurr. esse, quod ante fuerat, teneatur. Chrys. ho. 86. in Ioan. Aug. Psal. 74. Et p. 49. q. 1. Beda, Cyr. 2. Vt signa memoriae gerat beneficiorum, & infinitae misericordiae. Haymo in Ioan. 3. Vt irato Patria ostendat placando. Amb. in vlt. Lu.

Cypr. ser. de S. Baptista, Beda.

4. Vt in extr. iudicio electis ea ad solatium, reprobis ad tormentum exhibeat. Haymo, &c. 5. Vt sint ipsi metropaea suae generositatis inuictae. Amb. in vlt. Luc. Bern. ser. 3. de resurr. Beda. 7. Causa. Vt ea sint asyla tentatis contra daem. car. mundum: sint piis columbis requies optata, &c. Bern. ser. 61. in Cant. 8. Causa: Vt aeternum cognoscatur manu eius pro nobis opera, pedum labores, lateris cor, & cordis amor &c.

Credere est S. Thomae isto tactu ac visu mirificos additos fuisse animos ad suum mirificum Martyrium. Sicut 1. Mach. 6. elephantes succo mori viso in praelium exarserunt. 1. Hinc intrepide S. Thomas Calamine Indiae vrbe se stitit lanceis transadigendum.

Vnde cum hasta, vt insigni, pingitur. Hasta insi- 1. Et vero regale est insigne hasta, sicut gne regium diadema. Virgilius Aeneam vt Regem est. representaturus, bina manu lato crispantem hastilia ferro, inducit. 2. Festus Pompeius ait, Viris generosis olim hastas offerri solitas. 3. Ideo, ait Plut. statuarius Lisippus Alexandro Mag. hastam in manum dedit, in signe regium. 4. Ideo, ait Cyril. Deorum statuae cum hastis ponebantur.

Captiui quoque subhastabantur: ita & S. Thomas sub hastam subiectus est Domini seruus perpetuus. Felix subhastatio: iugum enim Domini suauis est, & onus leue: aeternumque gaudium. Amen.

*Subhastatio
felicis.*

IN FESTO S. THOMAE APOSTOLI.

Suppleuit Enucleator.

Cum sero esset die illo, & fores essent clausae, venit Iesus, & stetit in medio eorum.

Io. 20.

Iacob, Gen. 45. audito, filium suum Ioseph viuere, dominarique Aegypto, quasi

Ts 3

quasi ex somno reuixit, etsi vix crederet: dicebatque, *Sufficit mihi; si adhuc Ioseph filius meus viuit. Vadam, & videbo illum, antequam moriar.* Vadit, videt, inque amplexibus ait: *Iam letus moriar, quia vidi faciem tuam.* Ita S. Thomas audito Dominum resurrexisse, ait: *Non credam, nisi videro fixuram clauorum.* Visaq; exclamat, *Dominus meus, & Deus meus!*

Super quo nos

- I. Quod aduersa faueant, & adiuuent.
- II. De glorificati corporis dotibus duabus.
- III. De transitu per ianuas clausas.
- IV. De imprecante pacem.
- V. De dante potestatem Apostolicam: deq; vi vulnerum ostensorum.

PARS I.

Aduersa fauent & adiuuant.

*Aduersa
virtutum
sunt fo-
menta.*

I. **S**eneca refert, Demetrium vitam tribulationum expertem mari mortuo conferre solitum; quod magis, quā procellosum, sit pertimescendum. 1. *Chrysostomi vox erat: Prosperitas virtutis nouerca est, at vera philosophia mater.* 2. *Vtneruus belli pecunia: ita virtutū ærumna.* 3. *Dabunt id vltro Philosophi mihi: Vel mundum ipsum sustentat elementorum diffiduum; quod ni foret, nullæ forent generationes; perirent omnia. Quia fluxa, Ita in animis amat ardua virtus; & gliscit in aduersis; marcescit prosperis, ac collabascit.* 4. *Herbæ amaræ, vt absinthium, Rhabarbarum, &c. magis sunt medicæ; quā dulciaria.* 6. *Sal carnem conseruat: mel corrumpit.* 7. *Ventus succendit ignem.* 8. *Ignis metalli scoriā excoquit, ipsum sublimat: Sic aduersa.*

*Sunt ea Dei
beneficia
necessaria.*

Quo maius est beneficium, à Deo ea vel immitti, vel permitti. 1. *Ponendi in Ierosolymitano templo lapides aliunde politi inuehebantur. Hic animarum est polionæum: hincq; per multas tribulationes in gloriam intratur.*

2. *Noluit Deus offerendas sibi victimas illini melle.* 3. *Fastidit melitæos molliculos: duris affuetos amat.* 4. *Non faris flore; sed hordeaceis suos paut.* *Ioan.* 6. *Ita mauult suos asperis durari, vt æternum durent, quam emollescere, vt putres diffuant.*

II. *Omnium vna est princeps causa: vt sui ad extrema tristibus perducti; ab terrenis abducti in Deum se iactent vnum, hincq; petant, sperentq; auxilium.* 1. *Ps. 9. Tu Domine exaltas de portis mortis.* *Tob. 13. Tu deducis ad inferos, & reducis.* 2. *Anna prius sterilis, post fecundata; sic laudat grata Deum: 1. Regum 2. Dominus mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit: Hoc ab aduersis condidit.*

Testis Iob, quo ex quo deiectus? Quo ex quo deineuectus? *Ut eius etiam vitæ sint adiecti anni 140. viderique abnepotes.*

Lazari, *Ioan. 11. suscitatio, ad quadri-* *Et an-*
dium dilata, fuit tãto admirabilior, quo *lior.*
insperator, & è verminantiore fœtore
ad pristinum reparator.

Piscatio discipulorum, *Mar. 6. diurna* *Sit ven-*
nocturnaue ni inanis fuisset; illa ad Do- *rabilior.*
mini iussum facta demum adeo feliciter,
minus accidisset admiranda & grata.
Ita illa hodie serotina apparitio, tanto fuit
oportunior ad fidem, & lætitiā; quan-
to insperator. Dei auxilium nunquam
ferum. Nunquam fera salus.

PARS II.

De glorificati corporis dotibus duabus.

Dvas glorificati dotes ostendit Iesus. *Dotes gla-*
Subtilitatem, penetrando clausa: A- *rificati cor-*
gilitatem, toties tam diuersis locis appa- *poris dua-*
rendo. Magdalenz, vt hortulanus: Via-
toribus, vt peregrinus: aliis aliter. Ita &
nos glorificati; ait Sanctus Augustinus
22. Ciuit. Dei. Vbi volat spiritus, ibi protinus *De agilita-*
erit corpus. 1. Consentit Sap. 3. Sicut scin- *te.*
tillet in

illo in arundinetis discurrunt. 2. Talia vidit animalia Ezechiel cap. 2. *que ibant, & re-vertebantur instar fulguris coruscantis.* 3. Vifa sunt quoque habere alas ad euolandum in Deum, ac pedes, ad descendendum ad nos inuocatorum Sanctorum corpora. 4. Vidit idem rotas, quæ ad motum Spiritus mouebantur. Hæc sunt glorificata corpora, spiritu agitata quoquo versum. 5. Quam subito, *Dan. 14.* ferebatur Abacuc à Spiritu ex Iudæa in Babylonem per 500. millia? 6. Angelorum impulsu primum mobile 24. myriadibus milliarum circumagitur. Cæteri item cæli ab assistentibus Intelligentiis agitati quanta spatia euoluunt? Celebrata tamen erunt glorificata corpora.

De subtilitate. II. *Ianuis clausis.* Itque, reditque Deus quocunque volet. Simile corpus Sanctum. 1. Penetrauit sepulcrum sigillo saluo; iam ianuas. 2. Ionam, *cap. 3.* clausum & mari, & ventre ceti; eduxit tamen. 3. Ad Danielelem, *cap. 14.* in lacum sigillo clausum, perduxit Abacuc. 4. Clausos in fornace succensa Deus adit, præstatque illæfos. *Dan. 2.*

Nil oculum Deo. Iam finge tibi peccator, nescire Deum, nec adesse, cum peccas. Quid? 1. Orcum effringit. Et *scrutatur renes Deus: Quem nulum latet secretum.* 2. Vani senes, Ezechielis *capit.* 2. vii clausis ostiis adorasse idola. 3. Similes illis, *Psal. 93.* *Dixerunt: Non videbit Dominus, nec intelliget Deus Iacob.* Sed quid Psalter? *Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquando sapite: Qui plantat aurem, non audiet? Aut, qui finxit oculum, non considerat?* Intrat vel clausis ianuis.

PARS III.

De transitu per ianuas clausas.

I. **F**œlices ianux; quæ fidem & adituatis, & docetis; vt cauillationes hæreticorum per vos infringamus. Vos trans-

iens Domini corpus ostendit dari penetrationem corporum: corpus suum nullum tunc locum occupasse; item numero idem pluribus in locis adesse posse absque loco. Quibus Sanctæ Eucharistiæ mysteria constabiliuntur.

Audet impietas hæretica mendacij arguere Scripturam. 1. Textum Berengarius adulterat. 2. Oecolampadius vult; ad instar furis, per fenestram se inie- cisse Dominum. 3. Calvinus *l. 4. Instit. c. 17. §. 29.* ait, virtute diuina clausis ianuis irrupisse, noluisseque expectare donec aperirent, qui intus morabantur: foresque pessum dedisse, ac momèto reparasse. 4. Petrus Martyr, fores eum, vt ceram, emolliisse, aut rarefecisse fingit.

1. At si ista: vbi tunc miraculum? Nam S. Patres certum affirmant id miraculū esse. 2. Prisci hæretici, vt Marcionistæ, Valentiniani, Origenistæ, veram negantes resurrectionem; istis item ianuis sic abusi sunt: Verum corpus non potest ianuis clausis intrare: sed ita Dominus intrauit: ergo verum eius corpus non erat. Maiorem orthodoxi, minorem hæretici hodierni negant; altera concessa.

II. Atqui agite, 1. Idem nondum glorificatus, vtero clauso Matris exiit natus: at hæc fuit penetratio corporum. Assentiuntur id nobis ipsi quoque Mahometani.

2. Glorificatus exiit clauso sepulcro. 3. Ascendit super omnes cælos idem: Atqui, *Iob. 37.* *hi solidissimi sunt, velut ærefusi,* nec effringi, corrumpiue queunt. In omnibus penetratio fuit dimensionum, sine loco, & corruptione alterutius.

Quod cæli dicantur aperti alibi: vt *Occupatio Marc. 3.* columba descendente: *Act. 6.* Ste- obiectio. phano Iesum vidente; id pro capto nostro dicitur; nec sine metaphora. Vt & *Ioa. 1.* angelus deque scandere videbuntur. Nec

Hæretici cū negant.

Concedunt alii: sed abutuntur.

Refutantur ex 1. Natiuitate.

2. Resurrectione. 3. Ascensione.

tur. Nec enim hi, vel Sanctus Spiritus, aut reuelatio oculorum egent cœlorum diuisione, cum Spiritus sint.

4. *Compensatione.*

4. Potest Deus, Matt. 19. Luc. 18. camelum, (seu animal, seu funem nauticum:) per foramen acus facilius adigere; quam inferre cœlo diuitem: Hoc apud homines impossibile est: sed apud Deum omnia possibilia sunt. Atqui id sine corporum penetratione non fieret: ergo hæc Deo possibilis est. Nam si per extenuationem faciendum intellexisset Dominus; etiam ea homini possibilis esset: foretque inefficax Domini demonstratio.

PARS IV.

De imprecante pacem.

Apostropho Christi cū pro sepe pacis consolatione.

I. **P**ax vobis, ouibus, sine pastore: discipulis sine Magistro: militibus sine duce: peregrinantibus sine conductu: nauigantibus absque sidere: at dilectis mihi vt pupilla oculi. Euge agite; alleluia Psallite. Ego sum Ipse, qui loquor vobis.

Fidite: nolite timere Synagoga, &c. Ecce ego vici leo de tribu Iuda: Confregi tartara: nunc triumpho omnia. Alia quero tropæa, vltra pectora: vt & ista expugnem, & occupem.

Age Petre: arripe fidem: spem concipe; plorare desine: elui peccata, oraui pro te: quia nescisti, quid faceres. Quin ex me paratam tibi gloriam percipe: vide, palpa: Ego sum.

Figura.

Atque ita omnes ac singulos affatur, & animat. In primis Thomam. 1. Qualis Ioseph, Genes. 40. pauore exanimes fratres osculabatur, solabatur, erigebat, se in fame, in aduersis præfore ipsis, &c. Ad quæ ipsi reuixerunt; sui, Domini que admiratores: iam gaudio pectus obtinente, ac veneratione.

2. Quale fuit gaudium in Arca clausis, visa oliua frondente, per columbam allata; diluuii quoque remittente: Gen. 7. Tale A-

postolis, ex causa potiore, viso Seruatore, pacificatore Iesu; victore ac fugatore partium aduersarum.

II. Psalm. 39. Ad vesperam demorabitur Effusus fletus, & ad matutinum letitia angelorum iâ inexplicabilis: maior ipsorum amore, doloreque antegressus. Hunc derergebat: illum succendebat. 1. Audisses spiritu confitentes, Iob. 10. Credo, quod Redemptor meus viuit: & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum. 2. Audisses, 1. Cor. 15. Christus resurrexit, ergo & nos resurgemus. 3. Audisses elatius exclamantem Thomam: Dominus meus, & Deus meus.

4. Variis variis spiritus inspiravit; quæ conferent. 1. Vnus: Tu Samson; qui rediuius inferni portas sustulisti. 2. Alius; Tu Ionas: qui ex ceti ventre redditus est terræ, &c.

3. Felix Theseu; qui inextricabilem Minotaurici labyrinthi exitum reperisti. 4. Prodigiosa Phœnix; ex tuo pte busto crucis rediuiua! Nescit amor mori: se suscitavit ex se. Vel in sepulcro, vbiputrescunt omnia, reuirescit amor.

PARS V.

De dante potestatem Apostolicam; deque vi vulnerum.

I. **P**ax vobis: sperate iam victorias: cœloque S. Spiritum. 1. Ecce sicut misit Me Pater, & ego mitto vos. Quid amplius? 2. Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis, &c. Vel ab vno hoc Diis similiores estis, quam hominibus: quin Angelis superiores. 3. Ergo Mitto vos, vt Cæsares, Reges, Philosophos; orbem subiugatis mihi; Noua facitis omnia. 4. Ne dubitate: Ego sum, Palpate; & videte. Accedite, à quo fugistis ante! Vos nunc facio bases orbis, & columnas veritatis, eritque mihi testes.

Palpate, videte, & similes effici contendite. Videte, nec vnquam ab me oculos

Figura.

Similia.

Vicarij.

Christi.

cum pari.

potestate.

Esse uenturi.

parandi.

los

Ios auertite : æstimate propius inspectum redemptionis pretium, & predicate id omni creatura. Sic fatus: simul alios in viros eos repente mutauit.

Exemplū de vi stentium uoluntate.
II. Prodit Iosephus l. 1. de bello Iud. cap. 8. Antipatrum, Herodis patrem, de coniuratione aduersus Cæsarem, fuisse accusatum. Audiit Antipater: Romam aduolat: oratorem non optat: Cæsari ipsepectus nudat suum; cicatrices ostentat: Hæc, inquit, ô Cæsar accepta pro salute tua, non sunt proditoris tui, sed seruatoris. Virum Cæsar amplexus etiam ab omni suspitione absoluit; arctiusq; dein amauit, ac coluit; totius quoque Iudææ procuratorem constituit. Videte I E S V M, latus, manus, ac pedes offendentem, &c. Quantum amabitis; coleris?

*Fides su-
spici.
Amor cō-
ingalis.*
Refert Xenophon l. 3. Pædia. Cyrus Rex Persarum, bello victum, captumque Tigranem, Regem Armenorum, cum Regina mensæ suæ adhibens: illi per iocum ait: Quanti hanc coniugem tuam redimeres? Tigranes ait: Regnum, quod abstulisti, equidem, si haberem, libens pro ipsa darem: sique non sufficeret, adderem & sanguinem meum. Quo motus Cyrus, regnum eis reddidit; & ipsos regno. Reuersus Rex Reginam percunctatur: Quid tibi de Cyro videtur vxor mea? An non regno dignus? Illa: Nescio, ait: Nec enim; quid egerit, aut dixerit Cyrus, noui. Nam ita toto eo tempore captiua in te oculos animumque habui, parato me sanguine suo redimere. Nos quârum Regino nostro debebimus? Nil tamen postulariam aliud; quam, Palpate; & Videte. Et quisquam oculum auertet?

*Gratia
præstita
magnitudo.*
1. In gratiam magnam Hebræorum, Deus olim stitit in axe solem, Iosue 10. At maior hic amor est & gratia, solem iustitiæ in terram descendisse. 2. Magni amoris erat traductio eorundem per mare rubrum in terram benedictam. At maioris, per sanguinem in Dei gratiam

facta nostri restitutio. 3. Magnum; eos ex seruitute Aegypti exemisse; & maximis hanc plagis multasse: Maximum; ereptos dæmoni in libertatem filiorum Dei vindicasse.

DE FESTO NATIVITATIS Christi.

Verbum Caro factum est: & habitauit in nobis. Ioan. 1.

NOe, Gen. 7. (Poetis Ianus bifrons dictus; ut quante, postque diluuium vixerit:) arcam ingressus, ut humani generis reparator futurus, id diluuii exitum in tuta collocauit. IESVS humanæ carnis ingressus arcam ab æternæ damnationis diluuii ereptos nos in libertatem vindicauit. Felix dies, plena miraculorū: nunciumq; diei felicius! Felix Virgo parens! Felix stabulum, præsepium, foenū; Pastores feliciores?

Super quibus nos

- I. De mysterio Incarnationis generatim.
- II. De gemina Christi generatione.
- III. De generatione in tempore figure.
- IV. Nostra inde documenta figuris illustrata.
- V. De inuoluto panniculis Iesulo.
- VI. Magna, Mira, Leta, quæ acciderunt.

PARS I.

De mysterio incarnationis generatim.

- I. I Saia nouum Incarnationis mysterium descripturus, insolito more ita orditur: cap. 53. Quis credidit auditui nostro? Et Brachium Domini cui reuelatum est? Generationem eius quis enarrabit? Quia abscissus est de terra uiuentium. Dicam: Natiuitatem eius quis enarrabit? 2. Ambros. l. de Patriarcha Bened. ait, Ignorari, vnde nam Rhinoceros originem trahat. At Num. 13. Fortitudo eius, Christi, similis est Rhinocerotis.

*Incarnatio
est incom-
prehensib.
1. Omnib.*

*2. Homi-
nibus.*

V u rotis